

Predikan Annandag Påsk 2024 Stiftelsen Brödet i Gustaf Adolfskyrkan

*Nåd vare med er och frid ifrån Gud vår
Fader och Herren Jesus Kristus.*

Det finns en sak som är slående med flera av de tillfällen då människor möter Jesus efter hans uppståndelse, och det är att hans nära vänner inte känner igen honom. Så är det t ex i Johannesevangeliets skildring av påskmorgonen vid den tomma graven där Maria från Magdala inte känner igen Jesus utan tror att det är trädgårdsmästaren som tilltalar henne. Och ännu mer påfallande i dagens evangelium när två av lärjungarna vandrar en hel mil med Jesus innan de känner igen honom.

Rent psykologiskt är det kanske inte så konstigt eftersom vår varseblivning är så styrd av våra förväntningar, och vem väntar sig att möta en nyligen avliden fullt levande!? Alla våra sinnesintryck sorteras ju helt automatiskt in i de kategorier som vi själva skapat utifrån vår erfarenhetsvärld. Och de människor som vi vet är döda bildar en alldeles egen kategori – så om vi möter någon som liknar en av dem så avfärdar hjärnan automatiskt den tolkningen som orimlig och tolkar den andres gestalt som en helt ny bekantskap. Men givetvis finns det en gräns där hjärnan tvingas konstatera att det omöjliga är sant. För Maria vid graven inträffade det när Jesus sa hennes namn – då förstod hon att det inte var någon trädgårdsmästare hon hade framför sig utan Jesus. Kanske hade hon någon gång tidigare hört honom säga Maria på samma sätt, kanske fanns det en alldeles unik värme i hans röst? Kanske tilltalade han henne på ett sätt som ingen annan gjorde?

Lite annorlunda är det för de båda lärjungarna på väg till Emmaus. De samtalar med Jesus flera timmar utan att märka att det är han. Men i deras fall är det en alldeles särskild handling som skapar

igenkännandet – det var när de låg till bords på kvällen efter vandringen. När han läste tackbönen, bröt brödet och gav åt dem – Då förstod de att det var Jesus! Detta ställer en fråga till oss idag och det är om vi känner igen den Uppståndne Jesus? Om inte ens hans nära vänner kände igen honom så skulle det ju kunna vara så att också vi står öga mot öga med Jesus eller vandrar långa sträckor med honom utan att känna igen honom.

I Hjalmar Gullbergs dikt Förklädd Gud lyder den kanske mest berömda strofen:
*Än vandrar gudar över denna jord.
En av dem sitter kanske vid ditt bord.
Tro ej att någonsin en gud kan dö.
Han går förbi dig, men din blick är slö.
Han bär ej spira eller purpurskrud.
Blott av hans verkan känner man en gud.
Den regeln har ej blivit överträdd:
är Gud på jorden, vandrar han förklädd.*

Det är rätt uppenbart att det är just Emmausberättelsen som Hjalmar Gullberg syftar på här och han upphöjer den alltså till ett slags mönster för alla möten med Gud – Gud vandrar alltid förklädd på jorden!

Men samtidigt skänker oss påskmorgonen och Emmausvandringen två tolkningsnycklar som gör att vi kan genomskåda Guds förklädnader. På påskmorgonen var det hans personliga tilltal till Maria som avslöjade Jesus. Om vi söker Jesus i ett eget personligt tilltal så kommer han också, förr eller senare, att svara oss med ett personligt tilltal. Att tilltala Jesus på ett personligt sätt har ett namn – det kallas bön.

Vill du möta den uppståndne i ditt eget liv så kan alltså bönen, den personliga bönen, den innerliga bönen, den bön som är på liv och död – den bönen kan skapa mötet med den Uppståndne i ditt liv. Och efter att du mött honom där, när han säger ditt namn som bara han kan säga det – därefter blir han kanske igenkännbar i alla möjliga

sammanhang. För då har du lärt dig känna igen hans röst och då kan du höra den ur alla möjliga munnar och i alla möjliga sammanhang. För han finns där, hela tiden omger han dig med sin närvaro. Det är bara det att våra ögon behöver öppnas och det kan ske genom bön!

Den andra tolkningsnyckeln för att känna igen den Uppståndne får vi i dagens evangelium när Jesus bryter brödet och delar ut det till de båda lärjungarna. Det är inte svårt att då associera till gudstjänsten och nattvardsbordet.

För mig betyder det att gudstjänsten med nattvardsbordet blir det andra hjälpmedel jag fått för att känna igen den uppståndne. Och då kan vi samtidigt ställa oss frågan: Vad är en gudstjänst? Visst kan man säga att det handlar om ett möte med Jesus genom att lyssna till bibeltexter och ta emot honom i nattvarden. Men om jag ska vara ärlig mot mig själv så måste jag erkänna att mina känslomässigt starkaste gudsmöten inte har ägt rum i någon kyrka utan i naturen. Ja, vid ett tillfälle så satt jag utanför en kyrka och hörde sången sippra ut genom de öppna dörrarna, men jag befann mig faktiskt utanför kyrkan också den gången.

Det kanske låter uppseendeväckande att en präst inte haft sina starkaste gudsmöten i kyrkan men det kan också bero på att jag just är präst. Kanske hamnar jag i något slags professionell distans i kyrkorummet, en distans som jag helt saknar när jag inte alls är på min vakt ute i naturen. Jag vet ju samtidigt att för många människor är kyrkorummet och gudstjänsten just de sammanhang där man tydligast mött den Uppståndne.

Men om du nu skulle höra till samma grupp som jag och ha lättare att rent känslomässigt erfara Gud utanför kyrkan – vad har du och jag då för glädje av gudstjänsten? Jo, för mig handlar det om att gudstjänsten blir miljön där mina möten med Gud blir tolkade. Söndagens

gudstjänst blir en miljö för reflektion över det som hänt alla de andra dagarna i veckan och då skulle man rent av kunna definiera gudstjänst så här:

*Gudstjänst är
ett möte med den Helige
där vi reflekterar över och reagerar på
den helighet
eller brist på helighet
som vi främst mött någon annanstans
nämligen i det vanliga livet.*

Du behöver alltså inte bli frustrerad om du inte skulle få några starka känslomässiga upplevelser här i kyrkan. För då kan ditt kyrkobesök ge något annat – ge dig tillfälle att reflektera över och reagera på de upplevelser av helighet som du kanske har i litteraturen, på bussen, på havet, i skogen, i musiken, i samtal med vänner eller någon annanstans.

Så om du och jag i likhet med Maria vid den tomma graven och i likhet med lärjungarna på väg till Emmaus – om vi i likhet med dem har svårt att känna igen den uppståndne, så har vi fått två särskilda hjälpmedel: bönen och gudstjänsten. Där kan våra ögon öppnas, där kan en förklädd Gud plötsligt bli uppenbar och där kan vi fyllas av vissheten om att döden verkligen är besegrad och att Jesus verkligen lever!
AMEN